

ADAYLIK EĞİTİMİNDE AKREDİTASYON

Ali AZAR*, Salih ÇEPNİ**

*ZKÜ Ereğli Eğitim Fakültesi – ZONGULDAK **KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi - TRABZON

ÖZET

Ülkemizde son yıllarda öğretmen alımlarında eğitim fakülteleri yanında diğer alternatif kaynaklardan da faydalandığı bilinmektedir. Özellikle, sınıf öğretmenliği kadrolarına tüm üniversite mezunlarının alınması olağan bir uygulama haline getirilmiştir. Çeşitli fakültelerden pedagojik formasyon alarak gelen bu adayların veya Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının yetiştirilmesi için düzenlenen stajyerlik eğitiminin de ne derece ciddi yapıldığı tartışılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugünkü mevcut yapıda aday öğretmenlerin adaylık eğitimleri eğitim fakülteleri kontrolü dışında tutulmaktadır. Halbuki, öğretmen adaylarının Adaylık eğitiminde Eğitim Fakülteleri ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında ciddi bir işbirliği yapılmasının adayların etkili yetiştirilmesi için daha uygun olacağı düşünülmektedir. Bu durum, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile orta öğretim öğretmenlik programları 4+1.5 veya 3.5+1.5 yıl olduğundan dolayı, adaylık eğitiminin öğretmen adaylarına bu fakültelerden mezun olmadan önce daha planlı ve etkili bir şekilde verilmesinin gerekliliğine inanılmaktadır. Buna paralel olarak, ilk öğretim öğretmenleri için de adaylık eğitimi hizmet öncesi lisans eğitim programının son döneminde verilmesinin daha uygun ve yerinde olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, eğitim fakültesi dışından gelen öğretmenler için de YÖK tarafından önerilen pedagojik formasyon programlarına adaylık eğitimi ile ilgili bir dersin eklenmesi ile bu programın Eğitim Fakültelerinin Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yaparak daha ciddi bir şekilde çözümlenebileceğine inanılmaktadır.

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından stajyer öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanan adaylık eğitiminin, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri süresince verilmesinin gerekliliği ve ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlar dışındaki kurumlardan öğretmen olarak alınan kişilerin adaylık eğitimlerinin nasıl yapılacağı ve bu kapsamda geliştirilecek olan yeni bir yaklaşımın ülkemiz şartlarında uygunluğu tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Öğretmen Eğitimi,

ABSTRACT

In our country, a part from students graduated Faculties of Education, the other students graduated the different Faculties of Universities apply teaching post. Especially, all faculty graduations can apply to become elementary school teachers. These candidates take lessons related to teaching jobs and other faculties of education graduate are not having very efficient induction programme and this issue should be discussed in detail.

In existing condition, teacher candidates induction programmes are implemented only by the Ministry of Education and Faculty staff are not taking any part in this process. However, it is believed that induction programmes should be implemented together. According to the new structure of the Faculties of Education, high schools teacher programme became 4+1,5 or 3,5+1,5 year. It is believed that induction programme for new teachers can be given more efficiently in the new system. In parallel this, for elementary teacher candidates, induction programme should be integrated in the last term of under graduate programme.

In this study, an implementation process with the role and responsibilities of the related staff and departments are discussed in order to have more efficient induction programme for teacher candidate.

Key words: Accreditation, Teacher Education.

GİRİŞ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan "*Stajyerlik Eğitim Programı*" incelendiği zaman bu programın teoride çok mükemmel olduğu, ancak uygulama aşamasında ise ne derece etkili olduğu tartışılabilir.

Bunun yanında, sınıf öğretmenliği kadrolarına tüm üniversite mezunlarının ciddi bir adaylık eğitiminden geçirilmeden alınmış olması bu konunun yeniden tartışılması gerektiğini bir kez daha gözler önüne getirmektedir. Oysa, sınıf öğretmenliği konusunda herhangi bir hizmet öncesi eğitim almamış elemanların bu kadrolara ciddi bir adaylık eğitiminden geçirilmeden alınmış olması, eğitim sistemimiz açısından kaygı verici bir durumdur. Bu bağlamda gerek eğitim fakültelerinden ve gerekse de diğer kaynaklardan gelen öğretmen adaylarının adaylık eğitiminin üzerinde ciddiyetle durulmaması ve

adayların yetiştirilmesinde uygulanan adaylık eğitimindeki plansızlık sorunun yakın bir gelecekte çözümlenmesinin güç olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK arasında başlatılan ve halen çalışmaları devam eden "*Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması* " proje çalışmalarındaki işbirliği bu fakültelerinin yeniden bir sisteme kavuşturulması yanında yeni öğretmenlerin stajyerlik eğitimlerini de kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Bugünkü mevcut yapıda yeni öğretmenlerin adaylık eğitimleri eğitim fakülteleri kontrolü dışında tutulmakta ve adayların eğitimleri de işin uzmanı olmayan kişiler tarafından verilmektedir. Böylece, adayların hem alanına ilişkin bilgileri ve hem de alan eğitimine ait bilgileri öğrenmeden ve gerekli uygulamaları yapmadan öğretmen olmaları ön görülmektedir.

Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile eğitim fakülteleri 4+1.5 veya 3.5+1.5 yıl olacağı için 9-11 yıllık sınıf öğretmeni olabilmek için 5- 5,5 yıl eğitim gördükten sonra bu kişilere adaylık eğitimi de fakülteden mezun olmadan önce, eğitim fakültelerinde verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Böylece, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından adayların adaylık eğitimleri için harcanan bütçe harcanmayacak ve adaylık eğitimi de alanında uzman olan kişiler tarafından verileceği için, gerek teorik bilgi ve gerekse uygulamaya dönük bilgi ve beceri yönünden öğretmen adayları ciddi bir eğitim sürecinden geçmiş olacaklardır. Eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenler eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve buna bağlı olarak fakülte-okul uygulama işbirliği modelinde gerek alan bilgisi ve alan eğitimi ve gerekse de bu bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesinde yeterli bir eğitim sürecinden geçeceklerine inanılmaktadır.

Bu çalışmada, stajyerlik eğitiminin mevcut durumu, stajyerlik eğitimin eksiklikleri ve stajyerlik eğitimin etkin bir sisteme kavuşturulması ve kalıcılığının sağlanması amacıyla "*Stajyerlik Eğitimi İçin Yeni Bir Model*" geliştirilmeye çalışılmıştır. Geliştirilen modelin gerekliliği ve modelin yapısının tanınılması verilmiştir. Ayrıca bu modelde adaylık eğitiminde hangi derslerin yer alacağı ve içeriklerinin neler olacağı irdelenmiş, ülkemizde bu modelin nasıl uygulanacağı tartışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanan adaylık eğitiminin, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri süresince verilmesinin gerekliliği ve ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlar dışındaki kurumlardan öğretmen olarak alınan kişilerin adaylık eğitimlerinin nasıl yapılacağı ve bu kapsamda geliştirilecek olan yeni bir yaklaşımın ülkemiz şartlarına uygunluğu tartışılmıştır.

Stajyerlik Eğitiminin Mevcut Durumu

Yeni öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgili yönetmenlik Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 30 / 04 / 1995 tarih ve 1 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 14 ağustos 1995 tarih ve 2436 sayılı Tebliğler dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir(Bağcıoğlu, 1996). Bu yönetmenlik analiz edildiğinde, aday öğretmenlerin yetiştirilmesi temel, hazırlayıcı ve uygulamalı eğitim şeklinde sistem bütünlüğünde yapılması gerektiği ön görülmektedir. Genel olarak, temel eğitimde tüm devlet memurlarının ortak özellikleri ile ilgili temel bilgileri vermek ve temel disiplinleri kazandırmak amacına dönük uygulanmaktadır. Hazırlayıcı eğitim kademesinde, aday öğretmenler için gerekli olan bilgi ve becerileri

kazandırılması hedeflenmektedir. Son eğitim kademesinde ise, uygulamalı eğitim aşamasında yeni öğretmenlere verilen bilgi ve becerileri uygulamak suretiyle tecrübe kazandırmak ve mesleğe hazır hale getirmek amaçlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, bu programlardan temel ve hazırlayıcı eğitimlerin Merkezi Eğitim Yönetme Kurulunca belirlenecek eğitim merkezlerinde, uygulamalı eğitimlerin ise atandıkları okul ve kurumda yapılmasını öngörmektedir. Ayrıca, Bakanlık, aday öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgili personelin seçimi, programı ve yürütülmesi ile ilgili yönetmenlikleri de esasa bağlamıştır.

Adaylık Eğitiminin Programının Sınırlıkları ve Gerekçeleri

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen aday öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgili yönetmenlik incelendiği zaman, yönetmenliğin ve bununla ilgili esasların yeterli olduğunu söylenebilir (Azar, 1998). Ancak, bu yönetmenliğin uygulanması, bununla ilgili personelin seçimi sürecinde ciddi problemler mevcuttur. Bu problemleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1- Öğretmen yetiştiren kurumlar dışındaki kurumlardan alınan yeni öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanan programın yetersiz olduğu söylenebilir. Ayrıca, yeni öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanan bu program eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adayları ile diğer programlardan mezun olan ve öğretmen olarak atanan adaylar için aynı içeriklidir. Halbuki bu belirsizliğin ivedilikle ortadan kaldırılması gerekmektedir.

2- Öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olan aday öğretmenlerin tekrar aday öğretmen olarak eğitilmeleri kaynak israfına neden olmaktadır.

3- Ayrıca adaylık eğitimi programlarını yürüten personellerin seçiminde gerekli titizlik gösterilmediği için, verilen adaylık eğitimin ne derece yeterli olduğu tartışılabilir.

4- Birçok gelişmiş ülkelerde(ABD, İngiltere, Almanya, vb. gibi) aday öğretmenlerin eğitimleri mezun oldukları fakültelerin kontrolünde yürütülmektedir. Fakat ne yazık ki, ülkemizde bu iş yapılırken eğitim fakülteleri bu sürecin dışında tutulmaktadır.

5- Adaylık eğitimi programının ülkemizde sağlıklı olarak uygulandığı tartışılabilir.

6- Yeni öğretmenlere uygulanan yetiştirme programları sonunda yapılan sınavlarda gerekli titizliğin her zaman gösterilmediği söylenebilir.

7- Yeni öğretmenlerin uygulama okullarında kendileri için görevlendirilen rehber öğretmenlerin seçiminde gerekli titizlik gösterilmemektedir.

8- Yeni öğretmenlerin adaylık eğitimi ile ilgili yönetmenlik analiz edildiği zaman aday öğretmenlerin müstakil olarak ders vermemeleri gerektiği vurgulanmasına karşın ne yazık ki birçok okullarda aday öğretmenler bağımsız olarak derse sokulmaktadır (M.E.B, 1995).

9- Ayrıca adaylık yönetmenliği incelendiğinde aday öğretmenlerin uygulama okullarındaki eğitimlerinde rehber öğretmenlere ve aday öğretmenlere yol gösterecek, onlara yardımcı olacak rehber kitapçıkların da olmadığı görülmektedir.

Adaylık Eğitimi İçin Önerilen Model

Yukarıda belirtilen gerekçeler ışığında mesleğe atanacak yeni öğretmenlerin adaylık eğitimini etkin hale dönüştürebilmek için yeni öğretmenlerin adaylık eğitimlerinin Milli Eğitim-Fakülte işbirliği ile yeni bir yapı ve statüye kavuşturulmasının gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun için, Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK arasında işbirliğine gidilerek ülkemizdeki eğitim fakültelerinde adayların adaylık eğitimini yapacak birimler oluşturulmalıdır. Bu birimler eğitim fakültelerinin bünyesinde oluşturulmalı ve yerleri de eğitim fakülteleri olmalıdır. Bu bağlamda, eğitim fakültelerinde birer koordinatörlük açılmalı ve bu merkezlerde adayların adaylık eğitimleri, öğretmen adaylarına hizmet öncesi formal eğitim süresince verilmelidir. Ayrıca, öğretmenlik mesleği dışından atanan öğretmenlerin eğitimleri de bu merkezlerde gerçekleştirilmelidir. Bu eğitim sonunda, eğitim fakültelerinden mezun olan ve diğer kurumlardan öğretmen olmak için gelen adaylarının adaylık eğitimleri sonucunda kendilerine öğretmen olması için akredite belgesi verilmelidir. Eğitim fakültelerinden veya diğer mesleklerden gelen kişiler için akredite verilmediği takdirde bu kişilerin öğretmenlik yapması engellenmelidir.

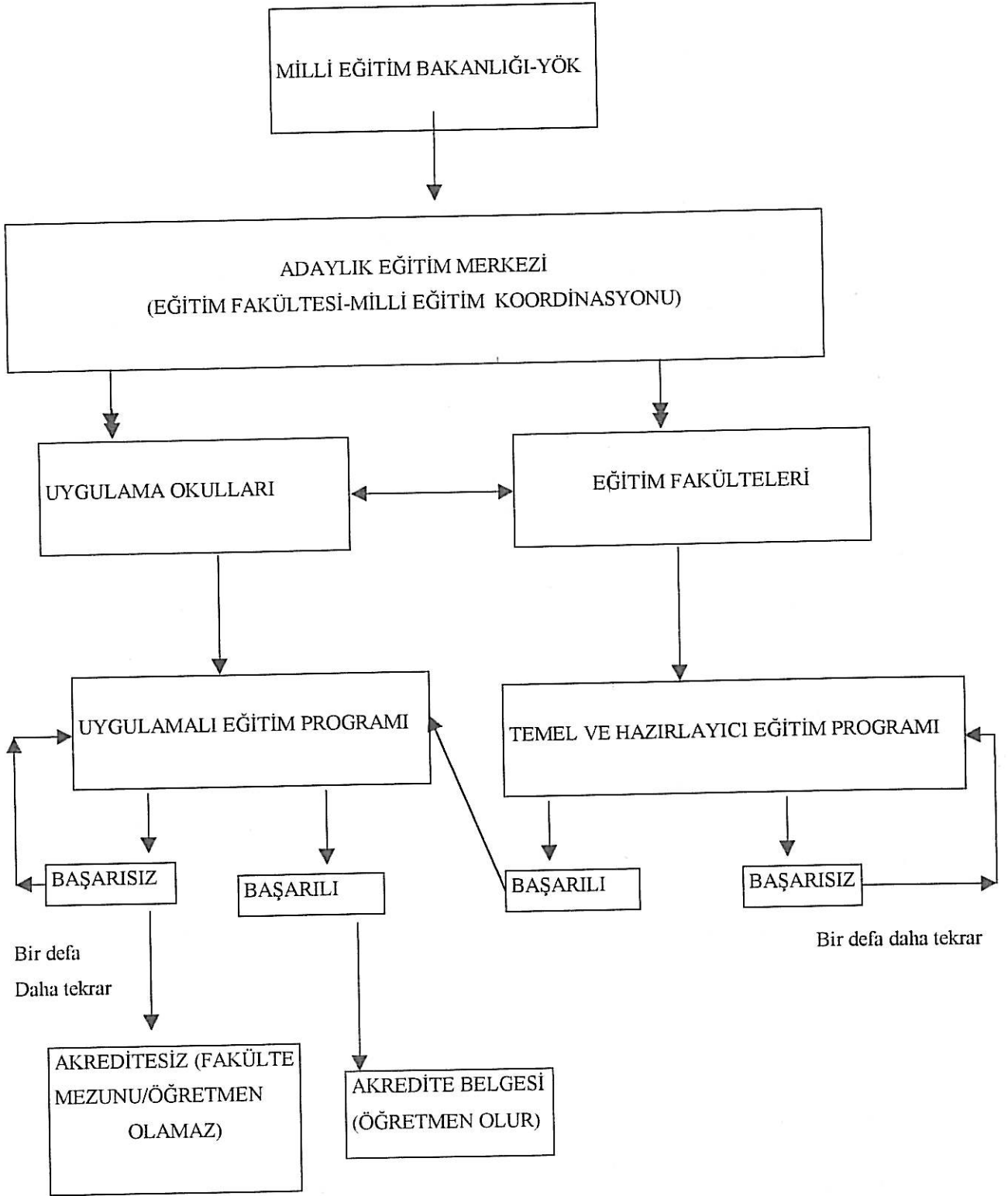
Bu bağlamda, açılması önerilen bu birimlerde adayların adaylık eğitimleri iki şekilde gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Bunlar: 1) Eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adayların adaylık eğitimleri.

2) Öğretmenlik mesleği dışından öğretmen olarak alınması düşünülen kişilerin adaylık eğitimleri.

Eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adayların adaylık eğitimi

Ülkemizde eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile öğretmen olacak kişiler öğretmeni olacağı alan için gerekli bilgileri üç buçuk / dört yıl aldıktan sonra 1,5 yıl da alan eğitimine yönelik bilgileri etkili bir şekilde alacaklardır. Ayrıca, bu yeniden yapılandırma sürecinde fakülte-okul işbirliği çerçevesinde öğretmen adayları aldıkları okul deneyimi dersleri ve uzun süreli uygulama çalışmaları ile orta dereceli okullarda geniş bir çalışma imkanı bulacaklardır. Ayrıca, bu adaylar okullardaki uygulama çalışmaları ile okulu iyi bir şekilde tanımış olacak, okulun bürokratik yapısını ve okuldaki eğitim öğretim ile ilgili tüm bilgileri uygulamalı olarak öğrenmiş olacaktır. Bunun için mevcut durumda alınan okul deneyimi 1, okul deneyimi 2 dersine ilave olarak bir de "adaylık eğitimi" adı altında bir ders daha açılmalıdır. Bu derste, öğretmen adaylarına 657 devlet memuru kanunu ve yönetmenlikler, okuldaki idari çalışmalar, rehberlik hizmetleri, öğretmenlerin özlük hakları, öğretmenlerin görev ve sorumlulukları ile ilgili gerekli olan tüm bilgiler Milli Eğitim-fakülte işbirliği yapılarak verilmelidir. Böylece, öğretmen adayı fakülteden mezun olmadan önce temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve uygulamalı eğitim sürecinden geçeceği için bu kişilerinin aday öğretmen olarak atanmasına karşılık yeniden adaylık eğitimine alınması ortadan kaldırılmış olacaktır. Böylece, bu kişilerin adaylık eğitimleri için harcanacak zaman ve kaynak israfı da önlenmiş olacaktır. Eğitim fakülteleri-Milli Eğitim işbirliği ile yürütülmesi planlanan öğretmen adaylarının adaylık eğitimlerine yönelik önerilen modelin yapısı ve işleyişi Şekil 1'de verilmiştir.



ŞEKİL 1. Adaylık eğitimi için önerilen model

Eğitim Fakültesi

Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği'nde fakülte tarafı, adaylık eğitim merkezini oluşturur. Bu birimde Fakülte dekanlıkları tarafından belirlenen her anabilim dallarına yönelik fakülte

öğretim elamanları yer alır. Fakülte öğretim elamanları öğretmen adaylarına temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve uygulamalı eğitimi vermekte yükümlüdür. Ayrıca fakülte öğretim elamanları, uygulama okullarına giderek öğretmen adaylarının uygulama okullarındaki çalışmalarını izler ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini takip eder.

Milli Eğitim Bakanlığı / Milli Eğitim Müdürlükleri

Milli Eğitim Bakanlığı aday öğretmenlerin stajyerlik eğitimlerinin yapılmasında eğitim fakülteleri ile Milli Eğitim Müdürlükleri arasında eş güdümü sağlamakla görevlidir. Milli Eğitim Bakanlığı her yıl ülkenin ilk ve orta öğrenimde hangi alanlarda ne kadar öğretmene ihtiyaç olduğunu belirler. Bu sayılar Bakanlık tarafından Eğitim fakültelerine bildirilir.

Uygulama Okulu

Uygulama okulu eğitim fakülteleri kontrolünde uygulama okullarından oluşur. Fakülte koordinatörü ile uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmenlerinden oluşur. Bu merkez aday öğretmenlerin stajyerlik eğitimlerinin tamamlanmasında eğitim fakülteleri ile işbirliği içinde çalışır. Bunun yanında bu kurlarda adayların adaylık eğitimlerinin denetlenmesinde okul müdürleri bulunur.

Aday Öğretmen

Eğitim fakültelerinin 1,5 yıl programında okuyan veya herhangi bir yükseköğretim kurumundan mezun kişidir.

Adaylık eğitimi için önerilen Eğitim Programları ve İçerikleri

A-Temel ve Hazırlayıcı Eğitim Programı

Devlet Memurluğu Kanunları İle İlgili Esaslar: Bu dersin temel amacı öğretmen adaylarına 657 sayılı devlet memurları kanununda eğitim hizmetleri sınıfında geçen yönetmenlikleri, ilkeleri tanıtmak ve öğretmen adaylarını bu konuda etkili bir şekilde yetiştirmektir. Bu programın içerikleri aşağıdaki gibi belirlenebilir.

Devlet memurları ile ilgili mevzuat bilgisi

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat yapısı

Atatürk ilke ve inkılap tarihi

Tasarruf tedbirleri ve hizmette verimlilik

Halka ilişkiler

Milli güvenlik Bilgisi

Resmî yazışma kurları

Sağlık, çevre ve trafik eğitimi

Öğretmenlerin özlük hakları

Öğretim süreci ile ilgili konular

Bu program toplam 60-80 ders saatine göre ayarlanmalı. Program Eğitim Fakülteleri ile Milli Eğitim Müdürlüğü arasında işbirliğine dayalı olarak, Eğitim Fakültelerinde her konuda uzman olan kişilerce verilmelidir. Program sonunda yine Fakülte ile Milli Eğitim Müdürlükleri arasında yapılan işbirliği çerçevesinde aday öğretmenlerin değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bu program sonucunda yapılacak sınavlarda başarılı olamayan adaylar adaylık eğitiminin uygulamalı eğitim kademesi programına alınmamalıdır. Ayrıca bu aday öğretmenler tekrar aynı programı tekrar etmelidirler, yine bunun sonucunda da bu programdan yine başarısız olanlar öğretmen adaylık programından atılmalıdır.

Hedef Davranışlar

657 sayılı devlet memurları kanunu tanıma,

657 sayılı devlet memurluğu kanunlarında geçen yönetmenlikleri bilme,

Mili Eğitimin yapısını ve işlevlerini bilme,

Atatürk ilke ve inkılaplarını bilme,

Öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını kavrayabilme,

Öğretmenlerin özlük haklarını bilme,

Devlet mallarını koruyabilme ve verimli bir şekilde faydalanabilme,

Yazışma kurallarını bilme,

Okulun bürokratik yapısını bilme,

İşleyişi: Bu ders öğretmen adaylarına 3,5+1,5 veya 4+1,5 yıllık program içinde son 1,5 yıllık döneminde Eğitim fakülteleri ile Milli Eğitim Müdürlüğünün işbirliği ile verilmelidir.

B-Hazırlayıcı Eğitim Dersleri

Hazırlayıcı eğitim programı aday öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının öğretmen olacağı alanı göz önüne alınmaksızın Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilatının yapısı, işleyişi görev ve sorumlulukları ile ilgili bilgiler verilir. Ayrıca aday öğretmenin görev ve sorumlulukları ile ilgili bilgiler verilir. Bu eğitim programında bu genel çerçeve içinde öğretmen adaylarına veya aday öğretmenlere aşağıdaki konularda eğitilmesi gerekir.

Türk Milli Eğitim sistemi

M. E. B'nun Teşkilat yapısı

Öğretmenlerin Özlük Hakları

Öğretim Süreci ile ilgili konular

Bu program sonunda başarılı olan adaylar uygulamalı eğitim programına alınmalıdır. Adaylar bu uygulamalı eğitim programında okul deneyimi 1, okul deneyimi 2 ve okuldaki uygulamaları çalışmalarını içeren üç programdan geçirilerek eğitilmelidir. Bu programda yer alacak dersler ve bu derslerin amaç içeriklerini aşağıdaki gibi belirlenebilir.

Okul deneyimi 1: Bu dersin amacı, öğretmen adaylarının uygulama yapacağı okulu, programı tanımak ve öğretmenlik mesleği hakkında genel bilgi ve becerilere sahip olmasıdır.

Hedef Davranışlar

- Okulun örgütsel yapısını ve işleyişini tanıma,
- Okul yönetimini ve okulda yapılan işler ile okuldaki kaynaklar hakkında bilgi sahibi olma,
- Sınıf ortamında ve okuldaki diğer etkinlikleri gözleyebilme,
- Öğretmenler ve öğrenciler hakkında bilgi edinme,

Okul Deneyimi 2: Öğretmen adayının veya aday öğretmenin uygulama yapacağı okulda, öğretme ve öğrenme sürecinde gözlem, uygulama ve değerlendirme yapmak amacıyla planlanmıştır. Bu ders programında öğretmen adaylarına aşağıda belirtilen konular verilmelidir.

- Dönem planı
- Yönerge ve açıklamalar
- Soru sorma alıştırmaları
- Ders yönetimi ve sınıf kontrolü
- Öğrenci çalışmalarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi
- Öğretim yöntem ve teknikleri izleme
- Grup çalışmalarının düzenlenmesi ve katılım
- Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi

Uygulamalı Eğitim Programı(Stajyerlik Uygulaması)

Aday öğretmenlerin yetiştirilmesi için uygulanan uygulamalı eğitim programı eğitim fakültelerinin kontrolünde uygulama okullarında yürütülmelidir. Bu program aday öğretmenlerin görev yapacağı alanlara bağlı olarak yapılandırılmalıdır. Program eğitim fakültesi-uygulama okulu koordinatörlüğünün işbirliği ile oluşturulmalıdır. Bu program aşağıda belirtilen konulardan oluşmalıdır.

- Yıllık plan
- Günlük ve ünite plan
- Dersin işlenmesi için gerekli araç ve gereçler
- Bir kısım ders uygulamaları ve değerlendirilmesi
- Sınıf danışmanlığı ve öğretim ile ilgili çalışmalar
- Öğrenci rehberlik hizmetleri
- Okulun genel işleyişi ile ilgili yönetmenlikler
- Öğretmenler kurulu görevleri ve sekreterlik hizmetleri
- Ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanması, kullanılması ve değerlendirilmesi.

Bu programda eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin adaylık eğitimleri temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve uygulamalı eğitim olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmelidir. Program sonunda yapılacak sınavların bir devresinde başarısız olanların bir üst devresine alınmaması, bu durumda kendisine bir kez daha programı tekrar etme hakkı verilmesi yine de başarısız olması durumunda ise eğitim fakültelerinden öğretmenlik diploması almasına rağmen öğretmenlik yeterlilik belgesi(akredite belgesi) verilmemesi gerekir.

Eğitim Fakültesi Dışında Programlardan Atanan Öğretmen Adayların Adaylık Eğitimleri

Eğitim fakültesi dışında diğer programlardan öğretmen olarak atanan öğretmenlerin adaylık eğitimleri de yine eğitim fakültelerinde 1,5 yıllık programda yürütülmelidir. Böylece, öğretmenlik mesleği dışından öğretmen olarak alınan aday öğretmenlerin eğitimleri, fakülte-okul işbirliği çerçevesinde alacakları okul deneyimi dersleri ve uzun süreli uygulama çalışmaları ile ilk ve orta dereceli okullarda geniş bir çalışma imkanı bulacaklardır. Bu adaylar okullardaki uygulama çalışmaları ile okulu iyi bir şekilde tanımış olacak, okulun bürokratik yapısını ve okuldaki eğitim öğretim ile ilgili tüm bilgileri uygulamalı olarak öğrenmiş olacaktır. Bunun için eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının aldıkları Okul Deneyimi 1, Okul Deneyimi 2 ve Okul Çalışmaları Deneyimi dersleri bu adaylara da açılmalıdır.

Bu derste, eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarına verilen 657 devlet memuru kanunu ve yönetmenlikler, okuldaki idari çalışmalar, rehberlik hizmetleri, öğretmenlerin özlük hakları, öğretmenlerin görev ve sorumlulukları ile ilgili gerekli olan tüm bilgiler aynen verilmelidir.

Bu programda öğretmenlik mesleği dışından alınan öğretmenlerin adaylık eğitimleri de yine temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve uygulamalı eğitim olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmelidir. Program sonunda yapılacak sınavların bir devresinde başarısız olanların bir üst devresine alınmaması, bu durumda kendisine bir kez daha programı tekrar etme hakkı verilmesi yine de başarısız olması durumunda ise öğretmenlik yeterlilik belgesi(akredite belgesi) verilmemesi gerekir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada öğretmenlik mesleğine alınacak kişilerin adaylık eğitimlerinin daha işlevsel hale getirilmesi için önerilen "adaylık eğitiminde akreditasyon modelinin yapısı ve işleyişi ele alınmıştır. Bu modelin daha fonksiyonel hale getirilmesi için neler yapılabilir konusu üzerinde detaylı bir şekilde durulması gerekir. Ancak önerilen bu modelin etkili bir şekilde kullanılması durumunda yukarıda bahsedilen adaylık eğitimindeki eksiklikler ortadan kalkmış olacak ve öğretmenlerin adaylık eğitimleri de tam bir sisteme kavuşturulmuş olacaktır.

KAYNAKLAR

- [Azar, A., Fizik Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Sürecindeki Özel Konular, Doktora Tezi, KTÜ, Trabzon, 1998.
- M. E. B. Aday Memurların Yetiştirilmesine İlişkin Yönetmelik, 2436 sayılı Tebliğler Dergisi, 1995.
- Bağcıoğlu, A., Adaylık Eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 1996.